

SXEDIO.GR9

21.9.1955: Η ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΟΗΕ ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΙ ΑΙΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΓΙΑ ΕΓΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ. ΕΝΤΟΝΕΣ ΔΙΑΜΑΤΥΡΙΕΣ ΤΩΝ ΚΥΠΡΙΩΝ ΕΝΩ Ο ΚΥΡΗΝΕΙΑΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ, ΑΠΟΓΟΗΤΕΥΜΕΝΟΣ ΑΠΟ ΤΗ ΣΤΑΣΗ ΤΟΥΣ, ΑΠΟΚΑΛΕΙ ΤΑ ΗΝΩΜΕΑ ΕΘΝΗ "ΙΔΡΥΜΑ ΔΙΕΘΝΩΝ ΑΠΑΤΕΩΝΩΝ"

Στις **11** Ιουλίου **1955**, με την αναχώρηση του Λέννοξ Μπόϊντ στο Λονδίνο, από τη Λευκωσία, όπου έφθασε για να πείσει τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο να αποδεχθεί την τριμερή διάσκεψη στο Λονδίνο με τη συμμετοχή της Ελλάδας, της Τουρκίας και της Βρετανίας (η πρώτη φορά από το **1923** που αναγνωριζόταν λόγος στο κυπριακό στην Τουρκία) ο Μακάριος έφυγε για την Αθήνα για διαβουλεύσεις με τη Κυβέρνηση του Στρατάρχη Παπάγου.

Στόχος του ήταν να αποτρέψει την Ελλάδα να μετάσχει στην τριμερή διάσκεψη και παράλληλα να ασκήσει πιέσεις για κατάθεση της προσφυγής στον ΟΗΕ φοβούμενος ότι η πρόσκληση της Βρετανίας αποσκοπούσε σε ματαίωση της κατάθεσης της.

Ο Μακάριος άσκησε πραγματικές πιέσεις στον Παπάγο να συγκατανεύσει τουλάχιστον να κατατεθεί η Κυπριακή προσφυγή στον ΟΗΕ πριν από την τριμερή για να υπάρχει σαν αντίβαρο.

Η συνάντηση του Αρχιεπισκόπου με τον Παπάγο ήταν δραματική. Ο Μακάριος ήθελε σαφή διαβεβαίωση για κατάθεση της προσφυγής και επέμενε φορτικά. Ο Νίκος Λανίτης που ήταν παρών στη συνάντηση δημοσίευσε τον πιο κάτω διάλογο μεταξύ Μακαρίου-Παπάγου (εφημερίδα ΕΘΝΟΣ **19** Ιουλίου **1955**):

ΠΑΠΑΓΟΣ: Μα δεν με πιστεύετε, Μακαριώτατε; Εχετε την διαβεβαίωσιν μου ότι η προσφυγή θα κατατεθή εγκαίρως μέχρι της **20ης** Αυγούστου.

ΜΑΚΑΡΙΟΣ: Μα εάν η σύσκεψις δεν λάβη χώραν εγκαίρως παρέχουσα καιρόν προς κατάθεσιν της προφυγής προ της **20ης** Αυγούστου δεν θα περατωθή

εγκαίρως η διάσκεψης ή..

ΠΑΠΑΓΟΣ: Εν πάση περιπτώσει, Μακαριώτατε, οπωσδήποτε η 20η Αυγούστου θα εύρη το έγγραφον της προσφυγής εις τον ΟΗΕ, εκτός εάν εννοείτε η Μεγάλη Βρετανία αποδεχθή εγκαίρως να εφαρμόση την αρχήν της αυτοδιαθέσεως διά την εφαρμογήν της οποίας αγωνίζεσθε και σεις και ημείς.

ΜΑΚΑΡΙΟΣ: Εν πάση περιπτώσει Στρατάρχα μου;

ΠΑΠΑΓΟΣ: Ναι Μακαριώττε, οπωσδήποτε.

Η συνάντηση είχε γίνει στις 14 Ιουλίου και στο ανακοινωθέν που εκδόθηκε μετά τη συνάντηση αναφερόταν σαφώς ότι "ο Στρατάρχης διαβεβαίωσε τον Μακαριώτατον ότι το έγγραφον της προσφυγής θα κατατεθή προ της 20ης Αυγούστου, εφ' όσον η εν Λονδίνω τριμερής διάσκεψις δεν ήθελε καταλήξει εις ικανοποιητικόν αποτέλεσμα".

Ο λόγος που επέμενε ο Αρχιεπίσκοπος στην κατάθεση της προσφυγής μέχρι τις 20 Αυγούστου ήταν ότι οι πρώτες βολιδοσκοπήσεις για την τριμερή ανέφεραν ως πιθανή ημερομηνία πραγματοποίησης της την 10η Αυγούστου.

Η ημερομηνία της διάσκεψης καθορίστηκε τελικά στις 29 Αυγούστου και ο Παπάγος φοβούμενος ότι δεν θα προλάβαινε να εγγράψει το Κυπριακό στον ΟΗΕ μετά τη διάσκεψη, επέσπευσε την υποβολή της αίτησης πριν από την τριμερή, εφόσον το ζητούσε και ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος.

Ετσι στις 15 Ιουλίου, ο μόνιμος αντιπρόσωπος της Ελλάδας στα Ηνωμένα Έθνη Εανθόπουλος Παλαμάς κατέθεσε την προσφυγή της Ελλάδας στη Γραμματεία των Ηνωμένων Εθνών και ζητούσε όπως επανεγγραφεί το Κυπριακό στην ημερήσια διάταξη της 10ης συνόδου της Γενικής Συνέλευσης.

Ο Παλαμάς διευκρίνισε ότι η αίτηση για εγγραφή του Κυπριακού στη Γενική Συνέλευση δεν αποτελούσε είτε νέα προσφυγή είτε νέα πρωτοβουλία "εφ' όσον η υπόθεσις αύτη ευρίσκεται εις έτι εκκρεμήσιν προ των Ηνωμένων Εθνών".

Ο Παλαμάς εξήγησε ότι η κατάθεση της προσφυγής δεν είχε καμμιά σχέση με την Τριμερή

Διάσκεψη στην οποία είχε κληθεί να συμμετάσχει και η Ελλάδα και τόνισε χαρακτηριστικά απαντώντας σε επικρίσεις κυρίως από την Αμερική ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν επιδοκίμαζαν την απόφαση της Ελλάδας και ότι προτιμούσαν απ' ευθείας διαπραγματεύσεις:

"Κατά τη γνώμη μας, αμφότεροι αι οδοί είναι παράλληλοι και δέον να θεωρηθούν ως εξυπηρετούσαι τον αυτόν σκοπόν".

Ο τίτλος της προσφυγής ήταν ο ίδιος με εκείνον του **1954**: "Εφαρμογή υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών της αρχής της ισότητας δικαιωμάτων και της αυτοδιαθέσεως των λαών εις την περίπτωσιν του λαού της νήσου Κύπρου".

Στην επιστολή που επέδωσε ο Παλαμάς στη Γραμματεία των Ηνωμένων Εθνών αναφέρονταν τα ακόλουθα:

"Εξ ονόματος της Ελληνικής Βασιλικής Κυβερνήσεως, έχω την τιμήν να ζητήσω επί τη βάσει του άρθρου **14** των κανονισμών, διαδικασίας την εγγραφήν εις την συμπληρωματικήν προσωρινήν ημερησίαν διάταξιν της προσεχούς **10ης** κανονικής συνόδου της Γενικής Συνελεύσεως του θέματος: "Εφαρμογή υπό την αιγίδα των Ηνωμένων Εθνών της αρχής της ισότητας δικαιωμάτων και της αυτοδιαθέσεως των λαών εις την περίπτωσιν του λαού της νήσου Κύπρου, το θέμα εγγραφέν εις την ημερησίαν διάταξιν της **9ης** Γενικής Συνελεύσεως παραμένει εκκρεμές εις τα Ηνωμένα Έθνη κατόπιν της αποφάσεως υπ' αριθμόν **814** ήτις την **17ην** Δεκεμβρίου **1954**, ανέβαλε προς το παρόν την λήψιν αποφάσεως επί του θέματος τούτου".

Την ίδια μέρα που κατετίθετο η προσφυγή στα Ηνωμένα Έθνη ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος τερμάτιζε την παραμονή του στην Αθήνα, την οποία είχε παρατείνει για να βεβαιωθεί ότι η προσφυγή θα κατετίθετο και επέστρεψε στην Κύπρο.

Η πορεία της προσφυγής δεν ήταν αυτή που περίμενε ο Αρχιεπίσκοπος και όλος ο κυπριακός λαός, για άλλη μια φορά τα Ηνωμένα Έθνη θα αρνούντο να συζητήσουν το Κυπριακό υπό την πίεση των

συμφερόντων των μεγάλων και ιδιαίτερα των στρατηγικών συμφερόντων της Βρετανίας και των δυτικών συμμάχων στην ανατολική Μεσόγειο που δεν επέτρεπαν εγκατάλειψη της νήσου μια και χρειαζόταν για τις κτήσεις τους στην Ασία, την Αφρική και προς τα πετρέλαια των Αράβων που τώρα άρχισαν να έχουν πολύ σημαντική σημασία, παρά προηγουμένως καθώς άρχισε η χρήση του πετρελαίου και των προϊόντων του όλο και σε πιο ευρύτερη κλίμακα.

Στις 21 Σεπτεμβρίου όταν η αίτηση της Ελλάδας για εγγραφή στη Γενική Συνελευση έφθασε στην Επιτροπή Διαδικασίας, η Ελλάδα απέτυχε να εξασφαλίσει απλή πλειοψηφία.

Υπέρ της ελληνικής προσφυγής ψήφισαν τέσσερις χώρες, ενώ άλλες τέσσερις απέσχαν. Οκτώ άλλες καταψήφισαν την ελληνική αίτηση.

Εναντίον της αίτησης ψήφισαν Αγγλία, ΗΠΑ, Γαλλία, Νέα Ζηλανδία, Λουξεμβούργο, Χιλή και Νορβηγία.

Υπέρ τάχθηκαν Σοβιετική Ένωση, Πολωνία, Μεξικό και Αίγυπτος.

Απέσχαν Αιθιοπία, Αϊτή, Κίνα και η Ταϊλάνδη.

Πριν από την απόφαση έγιναν σοβαρές παρασκηνιακές επαφές με πρωταγωνιστές τις Ηνωμένες Πολιτείες και την Αγγλία που πίεζαν την Ελλάδα να αποσύρει την αίτηση της.

Οι αμερικανικές πιέσεις είχαν αρχίσει από την Αθήνα με τον αμερικανό πρεσβευτή Κάννον να απευθύνεται στον αντιπρόεδρο της ελληνικής κυβέρνησης Παναγιώτη Κανελλόπουλο και συνεχίστηκαν στη Νέα Υόρκη από τον υπουργό των Εξωτερικών Φόστερ Ντάλλες.

Η Ελλάδα επέμενε στην αίτηση της και ειδοποίησε τους συμμάχους της ότι δεν θα απέσυρε την προσφυγή και ότι επιδίωκε ψηφοφορία έστω και αν θα έμενε μόνη.

Στη συζήτηση που ακολούθησε ο Αγγλος αντιπρόσωπος Νάτινγκ αντιτάχθηκε στην εγγραφή και προειδοποίησε ότι τούτο "δυνατό να έχει ανυπολόγιστες συνέπειες".

Πρέπει είπε, να προειδοποιήσω την επιτροπή αυτή και τη Γενική Συνέλευση, ότι η εγγραφή και συζήτηση του θέματος αυτού θα έχει ανυπολόγιστες συνέπειες, δεν επιθυμώ να θεωρηθώ σαν συναγερμικός. Αλλά είναι καθήκον μου να θέσω ενώπιον της Συνέλευσης τους φόβους και τις ανησυχίες μου.

Ο Αγγλος αντιπρόσωπος προχώρησε όμως και κατηγορήσε την Ελλάδα ως "άρπαγα ξένων εδαφών" και ως "ταραχοποιό" χώρα.

Με τον Αγγλο αντιπρόσωπο τάχθηκε και ο αμερικανός αντιπρόσωπος Κάμποτ Λοτζ, ενώ ο τούρκος Σελίμ Σαρπέρ κατηγορήσε την Ελλάδα ότι εξαναγκάζει τους Τούρκους που διαμένουν στο έδαφος της να εκπατρίζονται.

Ο Γ. Μελάς, πρέσβυς της Ελλάδας στην Ουάσιγκτων, μιλώντας στην Επιτροπή τόνισε μεταξύ άλλων ότι το δικαίωμα των Κυπρίων δεν μπορούσε να αμφισβητηθεί ότι βρισκόταν στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τα οποία εγγυάτο ο χάρτης των Ηνωμένων Εθνών.

Όλοι όσοι τάχθηκαν εναντίον της προσφυγής έφεραν ως δικαιολογία και επιχείρημα το γεγονός ότι μπορούσε να συνεχισθεί η τριμερής του Λονδίνου και ότι με τον τρόπο αυτό η Βρετανία, άφηνε ανοικτό το δρόμο στις συνομιλίες.

Στη Νέα Υόρκη ο Ζήνων Ρωσσίδης που παρακολουθούσε τις εργασίες της επιτροπής ως εκπρόσωπος της Εθναρχίας, χαρακτήρισε τις δικαιολογίες απαράδεκτες, γιατί οι Συνταγματικές προτάσεις της Βρετανίας όπως είχαν τεθεί στην Τριμερή πρότειναν αυτοδιοίκηση και όχι αυτοδιάθεση.

Ταυτόχρονα ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος στη Λευκωσία, εκφράζοντας την απογοήτευση του τόνιζε ότι "διά μίαν ακόμη φοράν ανήθικοι συναλλαγαί και ανίερα συμφέροντα υπηγόρευσαν τον προπηλακισμόν της ηθικής και του δικαίου".

Ανήγγειλε επίσης ότι ο Κυπριακός λαός θα έπαιρνε νέα μέτρα παθητικής αντίστασης και πρόσθεσε:

"Η μη εγγραφή και συζήτησις του Κυπριακού

ενώπιον των Ηνωμένων Εθνών θα έχει ανυπολογίστους συνεπειές διά τας οποίας την ευθύνην θα φέρη κυρίως η Αγγλική Κυβέρνησις. Ειρήνην εις τη Μεσόγειον με δούλην την Κύπρον είναι κάτι το εντελώς ασυμβίβαστον και ακατόρθωτον".

Οι προειδοποιήσεις του Μακαρίου δεν έφθασαν μέχρι τα αυτιά όλων των αντιπροσώπων στη Γενική Συνέλευση, παρά σε ένα ορισμένο αριθμό από αυτούς. Η φωνή του ήταν πολύ αδύνατη για να ακουσθεί από τους αντιπροσώπους των πλουσίων, κυρίως χωρών, γιατί ο θόρυβος που έκαμναν για τα συμφέροντα τους οι αγγλοαμερικανοί ήταν περισσότερος και κάλυπτε τον αντίλαλο της.

Ετσι όταν το θέμα τέθηκε ενώπιον της Γενικής Συνέλευσης με την ελπίδα εγγραφής, αν εξασφαλιζόταν πλειοψηφία δύο τρίτων, πράγμα που θα ανέτρεπε την απόφαση της Επιτροπής Διαδικασίας, και πάλιν οι ισχυροί αντιπρόσωποι κυρίως, στο διεθνή οργανισμό, έκλεισαν τα αυτιά τους και τα μάτια τους και ψήφισαν εναντίον της Κύπρου.

Είκοσι οκτώ κράτη καταψήφισαν την αίτηση της Ελλάδας, ενώ άλλα 22 την υποστήριξαν. Δέκα ακόμη απέσχαν. Μεταξύ αυτών που καταψήφισαν την προσφυγή το πανίσχυρο δίδυμο της Αγγλίας και των Ηνωμένων Πολιτειών και πολλές χώρες της Ευρώπης, ενώ την υποστήριξαν και πάλι η Σοβιετική Ένωση, η Αίγυπτος και άλλες κομμουνιστικές ή σοσιαλιστικές χώρες.

Υπέρ της ελληνικής αίτησης ψήφισαν: Αφγανιστάν, Αργεντινή, Λιβύη, Λευκορωσία, Κόστα Ρίκα, Τσεχοσλοβακία, Ισημερινός, Αίγυπτος, Σαλβαδόρ, Ελλάδα, Γουατεμάλα, Ισλανδία, Λίβανος, Μεξικό, Πολωνία, Σαουδική Αραβία, Ουκρανία, Ρωσία, Ουραγουάη, Υεμένη και Γιουγκοσλαβία.

Εναντίον τάχθηκαν: Αυστραλία, Βέλγιο, Βραζιλία, Καναδάς, Χιλή, Κολομβία, Κούβα, Δανία, Γαλλία, Ονδούρες, Ιράκ, Λιβηρία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Νέα Ζηλανδία, Νικαράγουα, Νορβηγία, Πακιστάν, Παναμάς, Παραγουάη, Περού, Σουηδία, Σιάμ, Τουρκία, Νότιος Αφρική, Βρετανία, Ηνωμένες

Πολιτείες και Βενεζουέλα.

Η Αγγλία κατόρθωσε να εξασφαλίσει την υποστήριξη των Ηνωμένων Πολιτειών και την επιτροπή τους στις άλλες χώρες με ένα ελιγμό θυσιάζοντας τη Λαϊκή Κίνα.

Ήταν ένα παζάρι που έφερε αποτελέσματα γι' αυτήν.

Σύμφωνα με την εφημερίδα "Σκότσαν" του Λονδίνου (25.9.55):

" Μία από τις μεγαλύτερες εμπορικές πράξεις στην Ιστορία των Ηνωμένων Εθνών έγινε στη Νέα Υορκη. Η Βρετανία δέχθηκε να υποστηρίξει τις Ηνωμένες Πολιτείες όπως αναβληθεί για ένα ακόμα χρόνο η εξέταση από τη Γενική Συνέλευση για εισδοχή της Κομμουνιστικής Κίνας. Σε αντάλλαγμα η Αμερική υποστήριξε τη Βρετανία στην απόρριψη της Ελληνικής αίτησης, όπως η Γενική Συνέλευση συζητήσει το Κυπριακό. Η Βρετανία ήθελε να υποστηρίξει την εισδοχή της Κομμουνιστικής Κίνας. Της ελέγχθη όμως ότι αν έκαμνε κάτι τέτοιο δεν έπρεπε να αναμένει Αμερικανική υποστήριξη στο Κυπριακό".

Η καταψήφιση της Ελληνικής αίτησης δεν θεωρήθηκε καθόλου ήττα για τον Κυπριακό λαό. Το ρεύμα υπέρ του είχε αυξηθεί και οι 22 χώρες που υποστήριξαν την εγγραφή του Κυπριακού ήταν σημαντικός αριθμός, έστω και αν σε αυτές δεν περιλαμβάνονταν οι δύο μεγάλες δυνάμεις, ΗΠΑ και Βρετανία, που είχαν μεγάλη επιρροή στα Ηνωμένα Έθνη.

Το σοβαρότερο ήταν ότι οι χώρες που καταψήφισαν την εγγραφή διευκρίνισαν ότι η καταψήφιση αφορούσε την παρούσα σύνοδο μόνο, ότι ήλπιζαν σε απ' ευθείας διαπραγματεύσεις και τέλος ότι η ψήφος τους δεν ήταν δεσμευτική για την επόμενη Γενική Συνέλευση, εφ' όσον ήθελε εμφανισθεί και πάλι το κυπριακό ενώπιον της Γενικής Συνέλευσης.

Η Εθναρχούσα Εκκλησία αντέδρασε στην απόφαση των Ηνωμένων Εθνών με παναπεργία και άλλες εκδηλώσεις διαμαρτυρίας στην Κύπρο και αργότερα με

μέτρα παθητικής αντίστασης κατά της αποικιοκρατίας.

Παράλληλα ο Μητροπολίτης Κερύνειας σε κήρυγμά του χαρακτήρισε τον ΟΗΕ "ίδρυμα διεθνών απατεώνων".

Καθορίζοντας την πολιτική που θα ακολουθούσε σε σύσκεψη του Εθνικού Συμβουλίου στις 28 Σεπτεμβρίου ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος είπε:

" Η Μεγάλη Βρετανία επιδιώκει διά της βίας να κυβερνά τον οίκον μας. Θα αρνηθώμεν εις αυτήν εμπράκτως το δικαίωμα τούτο, εφ' όσον η διά διεθνών μέσων οδός έχει επί του παρόντος κλεισθή, επιβάλλεται έντασις της παθητικής αντιστάσεως εις το εσωτερικόν".

Η παθητική αντίσταση συνίστατο στην αποχώρηση των Ελλήνων από κάθε μορφής διοίκηση: Δήμαρχοι, Κοινοτάρχες, Αζάδες ένας μετά τον άλλο άρχισαν να υποβάλλουν τις παραιτήσεις τους.

" Γνωρίζομεν- είπε ο Αρχιεπίσκοπος- ότι αρκεταί δυσχέρειαι θα προκύψουν όχι μόνον διά την Κυβέρνησιν, αλλά και διά τον λαόν. Ο λαός όμως ασφαλώς αντιλαμβάνεται και είναι έτοιμος να υποστήτας τοιαύτας δυσχερείας, διότι άνευ τούτων δεν δύναται να νοηθή αγών".